

ozadje. Vsak načrt pa, ki se hoče izvesti, se mora prej idejno pripravljati, graditi se mora sigurno temelji. In ravno tega je manjkalo omenjeni Učit. internacionali, da se ni mogla vzdržati, in da factično sploh ni obstojala, ampak obstojal je le neki internacionalni paralelizem na racionalni podlagi s skupnim Glavnim Biroom kot skupnim poštanim ekspedientom. Štirje kongresi, ki so se baje vršili od leta 1906 do leta 1912, ne izpremenjene ničesar na bistvu take internacionale. Kogar veselijo, naj poseba take kongrese, da bo čutil njih dolgočasnost in brezdusnost. Tam deluje istočasno toliko nacionalnih odsekov kolikor je združenih narodov, posamezni sklepi se prevedejo na toliko in toliko jezikov ter se zopet znova v odsekih debatirajo. Koliko časa in papirja se na ta način potratilo, si moremo misliti, skupno, enodušno razpravljanje je pač spričo mnogojezičnosti nemogoče, če tudi bi se določili le trije kongresni jeziki. Kongresni jezik pač bridko pogrešajo tiste neposredne duševne vezi, ki jo čutimo na skupščinah enako- in sorodnojezičnih udeležnikov. Dalje manjka članom take internacionale vsak direkten stik potom skupnega glasila, ki ga nobena po uspehih stremelca organizacija ne sme pogrešati.

Na čisto drugačnem temelju pa je bila osnovana leta 1911 neka druga učiteljska internacionala, takozvana Internacionalna Pedagogical Union! Brez hrupa so se v njej združili enakomisleči učitelji in profesorji na podlagi nevtralnega mednarodnega jezika Ido. Kot skupno glasilo jim je služil mesečnik „Idealist“. Učiteljstvo ni bilo omejeno na posebne dežele, ampak se je raztegnilo na celo Evropo in tudi preko njenih mej. Razpravljalo se je zaenkrat le pismeno potom članov v omenjenem listu. Volil se je tudi odbor le pismeno potom listov, naslovljenih na uredništvo. Kot predsednik je bil n. pr. izvoljen profesor Lusana v Bielli (Italija). Septembra leta 1914. bi se moral vršiti v Luksemburgu prvi kongres združenih učiteljev. Zakaj da do tega ni prišlo, je znano. Na tem kongresu, ki bi bil obiskan od udeležnikov iz zapadne in srednje Evrope, iz Kavkaza in Finlandskega, bi pač vladal drugi duh kakor na shodih sličnega značaja!

Predavalo in debatiralo bi se le v enem jeziku, govorili v kakem nacionalnem, bi se smatralo po pravici za žalitev, za netaktnost; udeležniki bi se vidno naslanjali ob slovniški enostavnosti ter logični preciznosti enotnega kongresnega jezika, neposredno bi čutili srčno toploto in iskrenost govornikov, kar bi brezdvomno povzdignilo medsebojno zaupanje! In kjer je zaupanje, je tudi prijateljstvo, je tudi ljubezen. In ravno teh činiteljev manjka na svetu, ker se ljudje ne poznajo, se ne morejo spoznati vsled jezikovnih raznolikosti, spričo permanentnega Babilona.

Vsaka internacionala brez enotnega jezika je le skladanje opeke brez spajajočega morta, je brezuspešen eksperiment, kakršnih je bilo že mnogo. Gotovo se more kot skupen enoten jezik določiti kak nacionalen. Jaz sem zadnji, ki bi temu nasprotoval. Toda kateremu je dati tako odliko? Pred sto leti bi veljal še edino francoski, pred petdesetimi leti poleg njega že tudi angleški, pozneje še nemški, in danes bi se pač hudo zamerili „zmagovitemu“ Italjanu, ko bi ne uvrstili tudi laščine v svetovne jezike. Na ta način pač vsled ljubosumnosti in častihlepčnosti narodov ne pridemo do enotnega jezika, ampak Babilon bo čimdalje bolj zmešan! Uvesti latinščino kot posredovalni jezik, pa priporočila le kak eksaltirani Latinec. Niti učenjaki s klasično nabrazbo se je ne poslužujejo, ker predobro poznajo njeno „klasično“ nepravilnost ter njeno „klasično“ nerabljivost za moderno življenje. Ostane torej le kak moderen nevtralen jezik na izbiro. Dejanski se rabijo dandanes trije taki jeziki: Idiom neutral, Esperanto in Ido. Podobni so si kakor bratje, med katerimi je Ido najmlajši, najspretnější in najpodjetnejši.

Pripominjam, da moderna linguistika ne razpredeluje jezikov v žive, mrtve in umetne, ampak v govorjene in negovorjene jezike. Govoriti o naravnih in umetnih jezikih je šolska učenost, kajti vsak jezik se je nekoč v daljni preteklosti izumil onomatopoeičnim in apriornim potom, česar se pa, kar je umevno, noben narod ne zaveda več. Za slovniški razvoj so pa rabili jeziki stotisočletja, in to se zove naravno nastalo. Kako so se jeziki razvijali, vidimo v malem primeru pri otrokih, ki često sami izumljajo nove besede za osebe, živali in druge stvari. Oni se tudi ne zmenijo za slovniška pravila, ampak posnemajo govorico, kakršno slučajno slišijo od svojcev. Ko bi bil jezik tako naraven kakor meso in kri, potem mladini ne bi bilo treba privajati se pravilni govorici, ker bi ta prišla sama od sebe. Tudi ni bogve kako protinaravno,

raznarodovati otroke oziroma ljudstva, ampak je to bolj ali manj protikulturen čin, ker raznarodovanje potratijo mnogo energije in prav često vzbujajo v otroku grdo sovraštvo do tistega naroda, ki mu je dal življenje. Ko bi ne bilo tega sovraštva, ne bi bilo toliko vpitja o narodnih krivcah. Sicer se pa dela le preveč humbuga v narodnostnih in jezikovnih vprašanjih, ker so ljudje otroci, politiki pa so često največji otroci, četudi akademično naobraženi! Zato Nemec z vso pravico pravi: „Doktorhut schützt vor Torheit nicht.“

Oddaljal sem se nekoliko od svojega predmeta, Učiteljske internacionale. Mi mondolinguisti se bomo ob prvi priliki zopet zbrali okoli skupnega organa, razpravljali in utemeljevali svoje ideje, podajali predloge in delali načrte. Tu in tam si otvorimo tudi kako direktno dopisovalno zvezo. Tak oseben stik poveča duševni horizont, ublaži narodni sovražnost, omogoči šele objektivno soditi druge ter povzdigne človeka v etičnem oziru. Vse te dobrine so pač vredne, da človek žrtvuje nekoliko časa učenju tega sila lahkega mednarodnega občila. Za primer lahke priučljivosti navajam dejstvo, da so preprosti delavci že po mesec dni usposobljeni, nekoliko dopisovati v rečenem jeziku.

Na ta način bodo brez hrupa in komaj opazeno rasli mednarodni stiki na nevtralnem podlagi. Vsak, bodi li malega ali velikega naroda sin, mora doprinesiti enako žrtev. Krasna ideja, ki se hoče in se tudi bode preli slej uredila. Vprašanje je le, li hočejo evropski narodi iti še enkrat skozi duševno noč blaznega medsebojnega klanja? Ne zabujmo, da je dokazala zadnja svetovna vojna bankrot evropske inteligence, posebno tiste, ki se tako rada pobaha z humanistično akademično naobrazbo. Gimnazija je baje gojišče humanizma, v resnici pa je ravno narobe. Že v I. in II. razredu prevajajo učenci večinoma stavke iz vojne literature, pozneje pa čitajo avtorje, ki jih z mirno vestjo postavimo v vrsto modernih vojnihijskih. Saj je Latincu največja politična modrost: Si vis pacem, para bellum!

Da so tudi druge šole mnogo zakrivile, je res, toda omeniti je, da gre večina učencev in profesorjev skozi — gimnazijo. Zato so tudi od te strani upravičene zahteve po temeljiti reformi srednjega šolstva. Dokler se ne omeji ali pa popolnoma ne odpravi vojni duh goječe literature, bodi li „klasične“ ali moderne, ni pričakovati ozdravljenja človeške družbe.

Kdor se iz vojne ničesar ni učil, naj hodi stara izhrojena pota, ni idealisti, pristaja mednarodnega jezika, pa bomo nadaljevali svoje delo za boljše odnose in srečnejšo bodočnost posamičnih narodov. Zavest, da so filozofi, filologi in linguisti, ki so prešturirali dvajset in več jezikov, na naši strani kot zagovorniki in propagatorji nevtralnega jezika, nam daje pogum in zadoščenje, da lahko mirnim srcem poslušamo negativne in odklonilne sodbe tri- in štirijezičnih filologov, ki operirajo le s subjektivnimi mnenji. Tudi bi bilo nespametno, pričakovati iniciative glede temeljite reforme človeške družbe od ljudi, ki jim ravno sedanjí red nudi prav udobno pozicijo. Se li ne bi smejali proletarcem, ako bi ti-le pričakovali udeleževanja socializma od kapitalistov? Gotovo, zato se tudi mi, saj smo vendar zreli misliti z lastno glavo, otrešimo duševnega varuštva! Kdor zadržuje evolucijo, doživi — revolucijo. Tak je potek zgodovine!

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Okrajnim učit. društvom! Še vedno se niso odzvala vsa okrajna učit. društva na svoječasni poziv v Tovarišu, da naj vpošljejo kratko poročilo društva za leto 1919., ki naj obsega: 1. Število članov: a) pravih, b) podpornih, c) častnih. 2. Ime in bivališče predsednika. 3. Število zborovanj. Društva, ki še niso tega storila, naj sporočijo to čimprej po dopisnici na vodstvo Zaveze — Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Društvene vesti.

+ **Ljubljansko učiteljsko društvo** je imelo dne 19. aprila t. l. izredni občni zbor. Zborovanje je otvorila in deloma vodila zelo spretno tovarišica podpredsednica Vito Zupančičeva. Navzočih je do 60 članov in članic, kateri se debat o raznih predlogih spretno, resno udeležujejo, kar je znak, da se začena učiteljsko vedno bolj in bolj zavedati ne samo pravic kot član društva, temveč kot novi državljani demokratične države. Zbor priporoča z ozirom na vedno rastočo draginjo povišanje članarine listom na 120 K, upokojevcem jo je upravni odbor znižal na

70 K, kar je oziroma se na njih gmotni položaj le odobravati. Zelo umešno je priporočal tov. poročevalec Tratar povišanje cen listom neorganiziranim. Dolga je bila debata o perečem draginskem vprašanju vsega drž. uslužbenstva. Učiteljsvo se izreče za solidarni nastop z vsemi drugimi drž. uradniki, event. tudi po 15. maju; vodstvo Zaveze se naprosi, da pojasnjuje vsemu učiteljsvu potek pogajanj vlade z društvom SHS nastavljenecv. Nadalje se sprejme predlog predsednika Zaveze ravnatelja Jelenca: Odboru ljublj. učit. društva se naroča, ljubljanskemu županstvu s podatki in proračunom o stanarini in ogrevu ter s številom učiteljsva naznaniti, da gre vsemu ljublj. učiteljsvu po novem zakonu stanarina in ogrev v naravnih ali denarnih, kar mora plačevati mestna občina. Pravila ljublj. učit. društva so zastarela. Zbor prosi Zavezo za nova enotna pravila, sicer jih mora društvo samo spremeniti. Zaostali poviški drag. doklade k temeljni plači do 1. dec. se v kratkem nakažejo. — Pod vodstvom tov. Juvanca osnuje ljublj. učiteljsvo pevski zbor, ki bode deloval samostojno pod moralno oporo učit. društva. Društvenim predsednikom je bil izvoljen tovariš Fran Skuli.

+ **Učiteljsko društvo za Sv. Lenart v Sl. gor.** zboruje 6. maja t. l. v četrtek ob pol 11. uri pri Sv. Trojici v Sl. gor. Dnevni red: 1. Otvoritev zborovanja s pozdravom. 2. Slovesna izročitev častne diplome. 3. Dopisi. 4. Predavanja: tov. Mat. Perger o deleg. zborov. Zveze v Celju, č. g. župnik od Sv. Trojice o interniranju na otoku Malta. 5. Nasveti, predlogi. (Pevska vaja od 10. do pol 11. ure.) K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

+ **Učiteljsko društvo za Maribor in bližnje okolice** je zborovalo dne 15. aprila t. l. ter ob tej priliki praznovalo obletnico preustroja tukajšnjih šol in njih prevzema po slov. učiteljsvu. Predsednik odpravi zborovanje ter pozdravlja polnoštevilno navzoče člane ter g. nadzornika Lichtenwallnerja, ki se je radevolje odzval našemu vabilu. Nadalje omenja veliko izgubo, ki je zadela slov. šolstvo s smrtjo ravnatelja Schreinerja. Potem preide na dnevni red. V nad eno uro trajajočem, zelo zanimivem in z drastičnimi primeri zaslojenem govoru poda pregled našega dela v minulem letu ter slika vse neizmerne težkoče, ki so spremljale tukajšnje učiteljsvo od prevzema pa do danes pri njegovem požrtvovalnem delu. Za bodočnost stavi tri zahteve: naše delo v šoli bodi i nadalje glavno delo, oblasti naj nas podpirajo, naša organizacija bodi vzor organizacij. Svoje predavanje obljubi priobčiti v stanovskem glasilu. Med predavanjem je došel iz Ljubljane tov. Jakob Dimnik, ki so ga zborovalci iskreno pozdravili. Nato izvaja g. nadzornik Lichtenwallner v daljšem govoru svoje misli o izvršenem delu v minulem letu ter izreče priznanje požrtvovalnosti učiteljsva. Tov. Hren poda nekaj misli o nedostatkih naše organizacije in se ozira na sledeče točke: Naloga vsake organizacije je dvojna, a) materialna (zboljšanje gmotnega položaja, nuditi časne gmotne udobnosti, ščititi svoje člane v gmotnem in moralnem oziru), b) kulturna ali idealna (povzdigniti stanovsko zavest in skrbeti za strokovno in splošno naobrazbo svojih članov). Na podlagi teh točk navaja dokaze, ki napravljajo vsaj na zunaj pri nas vtis, da naša stanovska osrednja organizacija ni bila vedno na mestu, zlasti glede 1. točke. Prav tako nejasno je postopanje „Zaveze“ glede predpogojev za UJU, t. j. o združenju vsega slovenskega učiteljsva. Nato prebere resolucije — deloma izpopolnjene — katere je sprejelo učit. društvo za velikovski okraj na svojem občnem zboru enoglasno dne 13. marca t. l. Nanašajo se na Zavezo in predpogoje za ujedinjenje vsega jugosl. učiteljsva, kakor tudi na uredništvo našega stanovskega glasila. Sprejete so bile tudi pri našem društvu in se svoj čas priobčijo. Tov. Tomažič poroča o odborovi seji Zveze štajerskih slov. učit. društev, ki se je vršila o Vel. noči v Celju. Ker še obstoja v tej prehodni dobi, se sklone, da pristopi k njej tudi naše učit. društvo ter plača za vsakega člana letnine 2 K. Popoldne se je zbralo prav lepo število članov in članic pri skupnem sestanku v Podbrežju pri Balonu, kjer je v nepriljeni zabavi slavilo obletnico.

+ **Učiteljsko društvo za celjski okraj** je imelo odborovo sejo dne 11. aprila t. l. v zbornici mestne osnovne šole v Celju. Glavna točka dnevnega reda je bil razgovor glede proslave 50-letnice učit. društva. Želji mnogih društvenikov, da bi se v ta namen priredil majniški izlet v bližnje okolice, se ni moglo ustreči, deloma radi prometnih ovir, deloma pa radi tega ne, ker ni bilo najti primernih prostorov. Po vsestranskem premišljevanju se določi slavnostno zborovanje na 20. majnika t. l. v risalnici mestne osnovne

šole v Celju. Na sporedu bo petje, deklaracija, slavnostni govor itd. Podrobnosti se objavijo pravočasno. — Ko so se še rešile nekatere stanovske zadeve, se sklone, zahtevati od vodstva Zaveze, da zavzema glede materialnega vprašanja meščanskošolskega učiteljsva jasno stališče. Vodstvo Zaveze naj stori odločne korake, da bodo uvrščeni strok. učitelji za eno stopnjo višje, nego ljudskošolski učitelji, ravnatelji meščanskih šol pa naj bodo deležni vsaj tistih doklad, kakor jih dobivajo voditelji najvišje organizirane osnovne šole. Izgovarjanja na Beograd ne drže, ker je vendar Ljubljana v tem oziru kolikortoliko merodajna.

+ **Savinjsko učiteljsko društvo** se udeleži skupno s Saleškim in Celjskim učit. društvom v četrtek, 6. majnika izleta na goro Oljko. Vabim vse tovariše in tovarišice, da se udeležijo tega izleta, ki obeta biti vrlo prijeten, v čim največjem številu. Naše društvo se zbira ob pol 8. uri jutraj pri Cimpermanu na Polzeli. Jedila s seboj! — Ivan Jakše, t. č. preds.

+ **Saleško učiteljsko društvo** zboruje v četrtek, dne 6. maja t. l. ob 11. uri na gori Oljki (obenem majniški izlet tega društva). Apeliramo na stanovsko zavest vseh članov — posebno ker je izlet na goro Oljko res hvaležen — da se ga udeležimo brez jalovih izgovorov vsi in združimo prijetno s koristnim! Vabimo tudi tovarišice in tovariše od drugod — posebno iz Savinjske doline — da nas posetijo ta dan in se na ta način skupno pogovorimo o raznih zadevah našega stanu!

Podpirajte „Jugoslovansko Matico!“ Kronika.

= **Jezikovno vprašanje v šolah čehoslovaške republike.** V razpuščenem čehoslovaškem parlamentu je stavil dr. Kramar predlog, naj se uvede v vse šole v čehoslovaški republiki čehoslovaški jezik kot obvezen predmet. Večina je ta predlog odklonila, očitno, ker ni hotela izzvati nevolje nemškega prebivalstva. Vsa češka javnost pa je bila presenečena, ko je „Prager Tgbl.“ napram Kramarjevemu predlogu preciziral nemško stališče takole: „Najsmotnejša rešitev jezikovnega vprašanja bi bil zakon, ki bi odredil, da se mora vsakdo učiti obeh v deželi navadnih jezikov. Kdor ima potrebno železno voljo, da se ubrani nacionalne psihoze, bo z nami soglašal v mišljenju, da je bil predlog dr. Kramarjev eden najboljših. Toda vlada in njene stranke so postale mahoma nežočuteče in so se bale izzvati, ako se sprejme ta predlog ogorčenje Nemcev. Toda ogorčali bi se morda samo oni Pranemci, ki ne morejo narodu nuditi ničesar boljšega, kakor obrabljene fraze iz predvojnih časov. Ostali Nemci, ki hočejo v resnici svojemu narodu stvarno pomagati, bi smatrali ta dr. Kramarjev predlog za Nemcem prijazen, zakaj edino znanje češkega jezika je to, kar manjka Nemcem v tej državi, da se ne morejo uveljaviti tako v vsakem oziru, kakor bi bilo sicer mogoče.“

= **Upravna razdelitev naše države.** Ustavni načrt, o katerem ministrski svet razno razpravljajo, predvideva naslednjo razdelitev države: Cela Jugoslavija naj razpade na pokrajine, te na okruge in ti zopet na srece (okraje). Pokrajin bi bilo 9, in sicer: 1. Slovenija s Prekmurjem; 2. Hrvatska-Slavonija s Medimurjem; 3. Srem in Bačka; 4. Banat; 5. Bosna; 6. Črna gora, Hercegovina in Kotor z okolico; 7. Dalmacija; 8. Srbija; 9. Stara Srbija z Macedonijo.

= **Naš državni dolg.** Viseči dolgovi naše države znašajo: 1. 6 odst. boni v kronah v skupni svoti 239 milijonov kron; 2. 6 odst. boni v dinarjih 28 milijon. kron; 3. posojilo avstro-ogrske banke 300 mil. kron; 4. 20 odstotni odbitek pri markiranju kron 600 milijonov kron; 5. nepokriti dolg narodne banke 988 milijonov kron; vsega skupaj 2155 milijonov kron. — Stalni dolgovi: 1. Predvojni dolg Srbije 900 milijonov frankov, po sedanjem kursu 9 milijard kron; 2. vojni dolg Srbije 2 milijardi frankov ali 20 milijard kron; 3. ameriško posojilo Srbiji 12 mil. dolarjev, ali 3 milijarde kron; 4. ameriško posojilo državi SHS 55 mil. dolarjev, ali 8250 mil. kron; 5. angleško-francosko posojilo državi SHS 50 milijonov frankov, ali 500 milijonov kron; 6. angleško-francosko posojilo državi SHS 56 milijonov frankov, ali 560 milijonov kron; vsi stalni dolgovi skupaj 41.250 milijonov kron. — Ves državni dolg skupaj znaša 43.405 mil. kron.

= **Proučevanje jugoslovanskih razmer na vseučilišču države Minnesote v Ameriki.** Newyorški „Glas Naroda“ poroča, da so na vseučilišču države Minnesote ustanovili poseben oddelek, kjer se

bodo dijaki poučevali o jugoslovanskih razmerah. Vodstvo vseučilišča prosi za vzorce slovenske literature. Med njimi omenja pisatelja Frana Levstika in njegovega „Martina Krpana“. Rojak John Jager preskrbi prevod v angleščino.

Iz Jugoslavije.

— **Odložitev učiteljskega kongresa.** Narodna Prosveta piše: Pokrajinska učiteljska društva iz Splita, Ljubljane in dr. krajeva svojim pismima izjavila su Glav. Odboru našeg udruženja: da bi učiteljski kongres trebalo odložiti za vreme velikog školskog odmora, kako bi na njemu mogao učestvovati što veći broj pokrajinskih učitelja i učiteljica. Glavni Odbor želeći da ovaj kongres bude veličanstvena manifestacija kako učiteljske svesti i solidarnosti tako i same ideje narodnog jedinstva, odlučio je da se držanje kongresa odloži za 18. jul. t. g. u vreme velikog školskog odmora kako bi što veći broj učitelja na njemu mogao učestvovati. Prema tome konačno utvrdjeni dan držanja velikog učiteljskog kongresa svez učiteljskih iz kraljevstva SHS jeste 18. julij 1920. Saopštavajući ovo drugovima molimo ih da priredjivanjem zabava, koncerata itd. omoguće materijalno izvođenje ovog kongresa. Novac od zabava slati Glavnom Odboru Učiteljskog Udruženja — Beograd.

— **Umrli je v ponedeljek 26. aprila** po daljšem bolehanju vadniški učitelj v Ljubljani tov. Iv. Krulac. Bil je član Ljubljanskega učiteljskega društva. Dobremu tovarišu prijazen spomin!

— **Kompetenčne prošnje in sedanji promet.** Ker je bilo do 20. aprila razpisanih jako veliko učiteljskih mest, a je bil promet ustavljen že 16. aprila, je samoobsebi umevno, da se morajo v tem slučaju ozirati krajni in okrajni šolski svetovi tudi na one kompetenčne prošnje, ki bodo došle po terminu. Da so prošnje zaostale, temu ni krivo učiteljstvo, ampak železničarski štrajk. — Naj se torej počaka toliko časa s sejanji, da bo promet in s tem dostavljanje pošte zopet urejeno. — Vsak slučaj, ki bi se ne strinjal s to upravičeno zahtevo, naj se naznani. — Pripetilo se je namreč že, da so prišle kompetenčne prošnje že po sejah kraj in okr. šol. sveta, a kljub temu je odredil višji šolski svet, da so se morale upoštevati. — Toliko v vednost kraj in okr. šol. svetom.

— **Usposobljenostni izpiti za ljudske in meščanske šole** se bodo pričeli za kandidature, ki zaradi prometnih ovir niso mogli priti k prvemu roku, v petek, dne 7. maja ob 8. uri. — Izpraševalna komisija za občne ljudske in meščanske šole v Ljubljani.

— **Poverjeništvu za uk in bogočastje** je imenovalo za članico izpraševalne komisije za usposobljenostne preizkušnje za pomožne šole strok. učiteljico Ano Lebarjevo.

— **Na državni obrtni šoli v Ljubljani** se prične II. delni tečaj za izobrazbo učiteljev risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah v ponedeljek, dne 3. maja t. l. Oni gg. učitelji in učiteljice, ki so vložili prošnje za sprejem, naj se zglasijo ta dan ob 8. uri v ravnateljevi pisarni navedenega zavoda.

— **Izpit za rokotvorni pouk na ljudskih in pomožnih šolah v obdelavi lesa** (strugarstvo, mizarstvo in rezbarstvo) je položil na tukajšnji drž. obrtni šoli tovariš Janko Blagajec, strok. učitelj na prvi meščanski šoli v Ljubljani.

— **Izpraševalna komisija za stenografijo.** V izpraševalno komisijo za slovensko stenografijo v Ljubljani za dobo enega leta t. l. od 1. aprila t. l. do 31. marca 1921 so imenovani: za predsednika višji šolski nadzornik dr. Janko Bezjak; za članice: ravnatelj I. državne gimnazije Fran Novak, prof. Alojzij Tavčar in prof. Ivan Dolenc, za njih namestnike pa profesorji Jernej Pavlin, Josip Marn in Josip Gorčan.

— **Med sobotnimi izgedi na Zaloški cesti** je prifrčala krogla iz puške v gluho-nemnico in sicer v dekliško spalnico v drugem nadstropju. Prevrtala je sredi okna, obrnjenega proti Leonišču, dvoje šip in potem obtičala v nasprotni steni. K sreči je bila takrat spalnica prazna, sicer bi najbrž ne bilo brez žrtev, ki bi bile pač več nego nedolžne. — az. —

— **Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“** proslavi 15 letnico svojega obstoja z občinim zborom dne 2. maja t. l. dopoldne v veliki dvorani „Narodnega doma“ in s koncertom dne 3. maja t. l. v veliki dvorani „Uniona“ s sodelovanjem popolnega orkestra kraljevega gledališča v Ljubljani. Vstopnice za koncert prodaja Dolenčeva trafika v Prešernovi ulici.

— **Jugoslovanska Matica** je prejela od mladine na meščanski šoli v Ribnici sledeči dopis: »Ojili smo vročo željo, da

bi pomagali svojim bratom, trpečim dijakom v zasedenem ozemlju. Zato smo se namenili prirediti predstave. In res — posrečilo se nam je. S pomočjo dobrotnikov smo preteklo nedeljo, 18. aprila izvršili svoj namen. Priredili smo predstavo „Človeški poklic“. Pridobili smo s to prireditvijo 1000 K, katere vam pošljemo v zavesti, da s tem razveselimo naše uboge brate. — Zares plemenita mladina!

— **Prva pevška vaja ljubljanskega učiteljstva** bo v sredo, dne 5. maja t. l., ob 20. uri v poslopju I. mestne deške ljudske šole na Ledini. Prosimo za polnoštevilno in točno udeležbo.

— **Kmetijska šola na Grmu** priredi meseca maja sledeče dvodnevne tečaje: 1. Perutninarški tečaj: 7. in 8. maja. 2. Živinorejski in mlekarški tečaj: 14. in 15. maja. 4. Tečaj za pridelovanje krme: 20. in 21. maja. Pouk, kateri se začne vsakokrat ob 9. uri dop., bo pri vseh navedenih tečajih združen s praktičnim razkazovanjem na šolskem gospodarskem polju.

— **Društvo za zgradbo cerkve Sv. Savi** prvemu arhiepiskopu in prosvetitelju srbskemu, je razposlalo tudi med Slovence poziv, naj prispevajo za zgradbo spomen-cerkve temu najzaslužnejšemu sinu srbskega naroda. Na nečloveški način so barbari l. 1594. njegovo telo na polju Vračarju v Beogradu sežgali, a srbski narod je vsa ta dolga stoletja živel v njegovem duhu v dnevi slave in v dnevi trpljenja. Danes pa, ko slavi ves jugoslovanski narod svoje vstajenje, je društvo — osnovano že pred 25 leti —, stoječe pod pokroviteljstvom kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev, Petra I., in pod predsedstvom arhiepiskopa beogradskega in mitropolita Srbije Dimitrija, izdalo poziv na vse Jugoslovane, da pristopijo kot člani in zbirajo prispevke. Na polju Vračarju, kjer je zgorelo v barbarskih plamenih truplo velikega narodnega svetca, se bo dvignil veličasten božji hram v njegov spomin, v neposredni bližini pa se zgrade tudi vsi drugi glavni duhovni zavodi pravoslavne cerkve v našem kraljestvu. Vsi zadevni dopisi in prispevki se naj pošiljajo na naslov: Glavni odbor društva za podizanje hrama Sv. Savi u Beogradu. — Toliko na kratko iz vsebine poziva, ki nam je bil vposlan s prošjo, da ga v listu objavimo.

— **Aprovizacijski odbor ljubljanskega učiteljstva** ima v petek 30. aprila ob pol 6. uri na I. mestni šoli sejo, pri kateri se bo sklepalo o razpoložljivem denarju.

— **Učiteljska tiskarna** je izdala in založila pravilna izučna pisma, katere morajo dajati po predpisih zadružnih pravil obrtnih zadrug vajencem, ki so redno dokončali učno dobo. Naroča se jih v tiskarni ali potom »Deželne zveze obrtnih zadrug« v Ljubljani.

— **Članarina in darila za učit. konvikt za l. 1920.** Nadučitelj Vinko Gregorič Ljubljana, K 5. — Učiteljstvo v Petrovčah 10 K. — Društvo učiteljev in šolskih prijateljev ljubljanske okolice 200 K. — Skupaj 215 K. Hvala! — Vsled sklepa zadnjega občnega zbora znaša članarina za letne člane 4 K, za ustanovnike pa 10 kron na leto. Pokrovitelji plačajo enkrat za vselej 200 K. — Jakob Dimnik, blagajnik.

Neodrešena domovina.

— **Na zborovanju delegatov »Zveze jugoslovanskih učiteljskih društev«** v Trstu je v imenu odseka za izvenšolsko delo nato poročal tov. H. Kmet. V svojem uvodnem govoru je poudarjal potrebo, da učitelj sodeluje pri vseh kulturnih društvih, katerih glavni cilj je ljudska izobrazba. V imenu svojega odseka stavlja sledeče predloge:

1. Pozivljajo se učiteljska društva, da opozore svoje člane, naj učiteljstvo deluje na oživitvorenju oz. naj sodeluje pri vseh naših narodnih društvih, kakor so n. pr. »Ciril-Metodove podružnice«, telovadno društvo »Sokol«, »Bralna društva«, »Pevska društva«, »Kmetijske podružnice« i. dr.

K besedi se oglasi tov. Hreščak, ki pripomni k temu predlogu sledeče: Vse izobraževalno delo je treba, če naj bo res uspešno in koristno, postaviti na trden sistem. Tudi je potrebna organizacija in to naj vzamejo v roke učiteljska društva. V prvi vrsti gojimo predavanja sistematično. Vsako predavanje naj bo sestavljeno s skrbjo in podano tako, da res vzbudi v poslušalcih zanimanje in željo po izobrazbi ter pouku. Sistem bi bilo treba vpeljati tudi v veselice. Vse, kar se ljudstvu podaja, imej neko resnično vrednost, tako pri igrah i. dr. Predlaga zato, naj si vsako učiteljsko društvo ustanovi poseben odsek, ki naj vodi samostojno vso akcijo izobraževanja v šolskem okraju in tudi izven njega.

2. Vodstvo »Zveze« poskrbi vir knjig za naša društva!

3. Vodstvo »Zveze« oz. »Odsek za izvenšolsko delo«, preskrbi serijo predavanj za roditeljske sestanke in tudi splošna predavanja.

4. Vodstvo »Zveze« deluj na to, da se učiteljstvo odstavi, oz. odveže službe pri aprovizacijskih odsekih.

Vsi predlogi odseka so bili enoglasno sprejeti in predsednik se zahvali toplo poročevalcu.

Končno preide delegacija na zadnjo točko dnevnega reda, in tu stavi delegat Hreščak sledeči predlog: Poročevalska služba za list naj se organizira. Vsako društvo določi v ta namen enega člana ki je za izvršitev poročevalskega dela tudi lastnemu društvu odgovoren.

Delegacija se strinja s predlogom in naroči vodstvu »Zveze«, da ga sporoči vsem društvom.

Delegat Požar vpraša, ali velja regulacija učiteljskih plač na Goriškem tudi za Postojno. Učitelji njegovega okraja so v tem oziru precej prikrajšani. Prosi vodstvo »Zveze«, da bi se zavzelo za stvar in jo uredilo. Delegat Urbančič pojasni, da spadata Logatec in Postojna res pod upravo Gorice; zato vabi, naj se odposlanci obeh učiteljskih društev zglasijo v Gorici, po možnosti o priliki zborovanja »Goriškega učiteljskega društva«, da se ta pereča zadeva uredi osebno na pristojnem mestu.

— **Nove plače in večni štrajki.** V zasedenem ozemlju je italijanska vlada že zdavnaj uredila učiteljske plače po takozvanem Bereninijevem načrtu, ni pa plač dala še izvesti na vseh okrajih zasedenega ozemlja. V »Edinosti« z dne 11. t. m. piše nek istrski tovariš: »Danes pišemo že 10. aprila 1920, a doklad še ni in tudi plače še niso urejene. Učiteljstvo na Goriškem in v Postojnskem okraju je plačano že po novem zakonu. Zakaj se ne izplačuje učiteljstvo v Voloskem okraju? Podobne pritožbe prihajajo od učiteljskega, ki službuje v Koperškem okraju. Na drugi strani se zopet poroča o dvo-dnevnem štrajku puljskih mestnih učiteljev, ker niso dobili doklad še za mesec februar. Tudi smo čitali pred nekaj dnevi, da je stopilo v enodnevno stavko učiteljstvo mestnih šol v Gorici radi neizplačanih draginskih doklad. V koliko odgovarjajo vse te vesti istini, ne vemo; pričajo pa vse o »veliki« skrbi, ki jo imajo mero-dajni faktorji v deželi pomaranč za učiteljstvo v okupiranem ozemlju.

— **Slovenska ljudska šola v Gorici** se otvori v »Malem domu«. Magistrat išče sedaj klopi za slovenske šole. Čudno! Okoli 200 klopi je okrajni šolski svet oziroma zastopnik okraj. šol. sveta Karel Mulitsch ukazal vzeti našemu »Šolskemu domu« ter jih izročil magistratu za italijanske šole. To je storil ta zastopnik svojevoljno in kljub protestu od slovenske strani, zakar se bo moral zagovarjati na pristojnem mestu in plačati društvu vso škodo. Za slovenske ljudske šole bi ne bilo potrebno sedaj iskati klopi, ker jih imamo, a te išči v svojih italijanskih šolah goriški magistrat. Slovenski otroci pa morajo čakati! — Koga bi ne zgrabila sveta jeza nad tolikimi krivicami in svojevoljnostmi, ki jih uganjajo nekateri s poštenim slovenskim ljudstvom v Gorici! Naj si le zapomnijo ti ljudje, da se vsaka krivica brklo maščuje in da bo prišel dan obračuna tudi zanje! — pristavlja »Goriška Straža« v svoji 16. številki z dne 15. aprila.

Po sklepu lista.

V zadnjem Učit. Tov. je pozvalo vodstvo Zaveze okrajna učiteljska društva, da naj volijo delegate za Zavezino delegacijsko zborovanje, ki se bo vršilo v prvi polovici meseca septembra v Celju. Nekatera društva zamenjavajo ta poziv s pozivom Zaveze, da naj vsako društvo skrbi zato, da bo na kongresu v Beogradu častno zastopano. Za kongres se ne volijo delegati, izražena je samo želja, da bi šel od vsakega društva kak član v Beograd.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

=====

Pristopite k

„Jugoslovanski Matici!“

=====

Učiteljskim društvom!

Za leto 1920 znaša Zavezina članarina 120 K. Članarina se plačuje pot domaćega društva Zavezinemu blagajniku v Kranju. — Vse izpremembe (prirastek, izstop oz. preselitev) je javiti takoj vodstvu Zaveze v Ljubljani, preselitev in znesek vplačane članarine tudi novemu društvu. To društvo naj tudi takoj sporoči vodstvu novi prirastek s točnim naslovom in kje je bil preje včlanjen. — Kdor le more, naj odšteje takoj celoletno članarino. — Društvo je odgovorno za prijavljene člane. — Pojasnila o Zavezi daje strokovno tajništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna. — Liste reklamirajte takoj, ne pa šele po preteku več mesecev. — Popotnik izhaja četrtletno. — Za neorganizovane znaša Popotnikova naročnina 30 K, Učit. Tovariša 40 K in Zvončka 20 K.

Štev.: 425/20.

Razpis učiteljskih služb v Konjiškem okraju.

1. Sv. Jernej, trirazredna ljudska šola, mesto nadučitelja,
2. Spitalič, trirazredna ljudska šola, mesto nadučitelja in učiteljice,
3. Skomarje, enorazrednica, mesto učitelja-voditelja,
4. Resnik, enorazrednica, mesto učitelja-voditelja,
5. Sv. Kunigunda na Pohorju, dvorazrednica, mesto nadučitelja in učiteljice,
6. Čadramlje, šestrazrednica, mesto učiteljice.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo službenim potom do 31. maja 1920 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet Konjice, 21. aprila 1920.

Predsednik: Trstenjak s. r.

Štev.: 221/III.

Razpis učiteljskih služb.

V šolskem okraju v Sv. Lenart v Slov. gor. se razpišejo v stalno nameščenje nastopna učna mesta:

1. Sv. Rupert v Slov. gor. 2 učni mesti; prosto stanovanje.
2. Sv. Jurij v Slov. gor. 2 učni mesti; prosto stanovanje.
3. Sv. Benedikt v Slov. gor. 2 učni mesti; prosto stanovanje.
4. Sv. Lenart v Slov. gor. 1 učno mesto; prosto stanovanje.
5. Sv. Barbara pri Mariboru. 1 učno mesto; prosto stanovanje.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani službeni poti do dne 16. majnika 1920 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Predsednikov namestnik:

Ivan Koropec.

=====

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,

v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. marca 1920 K 125.303-69.

Hranilne vloge se obrestujejo

po 4 %.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/26. ure popoldne.

Na dopise brez vposlanih znamk za 1 K se ne odgovarja.

=====

Spominjajte se rezervnega sklada „Zaveze“!